

Національна академія правових наук України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

Збірник наукових праць

Заснований у 1993 році
Періодичність випуску – 4 номери на рік

№ 4 (91) 2017

Харків
«Право»
2017

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 4 від 22 грудня 2017 р.)*

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ № 19889-9689Р від 09.04.2013 р.

**Збірник наукових праць внесено до Переліку
наукових фахових видань у галузі юридичних наук**
(наказ МОН України № 241 від 09.03.2016 р.)

Збірник наукових праць включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus International
(Варшава, Польща)

Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. / редкол.:
О. В. Петришин та ін. – Харків : Право, 2017. – № 4 (91). – 196 с.

Засновники:

Національна академія правових наук України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Видавець:

Національна академія правових наук України

Відповідальний за випуск

О. В. Петришин

Матеріали друкуються українською, російською та англійською мовами

Адреса редакційної колегії: 61024, Харків, вул. Пушкінська, 70, Національна академія правових наук України. Тел. (057) 707-79-89

Офіційний сайт: visnyk.kh.ua

e-mail: visnyk_naprnua@ukr.net

© Національна академія правових наук
України, 2017

© Видавництво «Право», 2017

National Academy of legal Sciences of Ukraine
Yaroslav Mudryi National Law University

JOURNAL

OF THE NATIONAL ACADEMY
OF LEGAL SCIENCES OF UKRAINE

Collection of scientific papers

Founded in 1993

Periodicity – 4 issues per year

№ 4 (91) 2017

Kharkiv
«Pravo»
2017

*Recommended for publication by the academic Council
Yaroslav Mudryi National Law University
(Protocol № 4 dated 22 December 2017)*

The certificate of state registration
KB № 19889-9689P date 09.04.2013.

**Collection of scientific works included in the List
of scientific professional publications in the field of legal Sciences**
(the order of MES of Ukraine No. 241 dated on 09.03.2016)

Collection of scientific works included in the international scientometric databases
Index Copernicus International
(Warsaw, Poland)

Journal of the National Academy of legal Sciences of Ukraine: collection of scientific works / editorial board: A. V. Petryshyn et al. – Kharkiv: Pravo, 2017. – № 4 (91). – 196 p.

The founders:
National Academy of legal Sciences of Ukraine
Yaroslav Mudryi National Law University

Publisher:
National Academy of legal Sciences of Ukraine

Responsible for the release of
O. V. Petryshyn

Materials are published in Ukrainian, Russian and English

The Editorial Board address: 61024, Kharkiv, 70 Pushkinskaya Street, National Academy of Legal Sciences of Ukraine. Ph.: (057) 707-79-89

Official website: visnyk.kh.ua
e-mail: visnyk_naprunu@ukr.net

**РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
ЗБІРНИКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
«ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ»**

НАУКОВА РАДА

Василь Тацій – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України та НАПрН України (голова наукової ради) (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Юрій Баулін – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Юрій Битяк – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

В'ячеслав Борисов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, Україна);

Володимир Гаращук – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Голіна – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Гончаренко – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Микола Іншин – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна);

Оксана Капліна – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Сергій Ківалов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний університет «Одеська юридична академія», Україна);

В'ячеслав Комаров – кандидат юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Олександр Крупчан – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, Україна);

Микола Кучерявенко – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Валентин Мамутов – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України та НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Василь Нор – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна);

Олена Орлюк – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, Україна);

Микола Панов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Пилипчук – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Україна);

Сергій Прилипко – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Україна);

Петро Рабінович – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна);

В'ячеслав Рум'янцев – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Олександр Святоцький – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Видавництво «Право України», Україна);

Анатолій Селіванов – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Верховна Рада України, Україна);

Інна Спасибо-Фатсєва – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Тихий – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Юрій Шемшученко – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України та НАПрН України (Інститут держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, Україна);

Михайло Шульга – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Олександр Петришин – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (голова редакційної колегії) (Національна академія правових наук України, Україна);

Юрій Барабаш – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Валентина Борисова – кандидат юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Анатолій Гетьман – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Богдан Головкін – доктор юридичних наук, доцент (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Костянтин Гусаров – доктор юридичних наук, професор (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Наталія Гуторова – доктор юридичних наук, професор (Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Україна);

Володимир Журавель – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Дмитро Задихайло – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Анатолій Коструба – доктор юридичних наук, доцент (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна);

Наталія Кузнєцова – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна);

Василь Лемак – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Ужгородський національний університет, Україна);

Дмитро Лук'янов – доктор юридичних наук, доцент, член-кореспондент НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Сергій Максимов – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Іван Назаров – доктор юридичних наук, доцент (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Василь Настюк – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Мар'яна Пленюк – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник (Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, Україна);

Світлана Серьогіна – доктор юридичних наук, доцент, член-кореспондент НАПрН України (Національна академія правових наук України, Україна);

Валерій Шепітько – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Ольга Шило – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Іван Яковюк – доктор юридичних наук, професор (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Олег Ярошенко – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна);

Юрген Базедов – професор (Інститут іноземного та міжнародного приватного права імені Макса Планка, Німеччина);

Вільям Еліот Батлер – професор (Школа права Університету штату Пенсільванія, США);

Станіслав Бука – професор (Балтійська міжнародна академія, Латвія);

Чаба Варга – професор (Інститут правових досліджень Угорської академії наук, Угорщина);

Томас Давуліс – професор (Юридичний факультет Вільнюського державного університету, Литва);

Танел Керімае – професор (Школа права Таллінського технічного університету, Естонія);

Райнер Кульмс – професор (Інститут іноземного та міжнародного приватного права імені Макса Планка, Німеччина);

Йошіке Курумісава – професор (Школа права Університету Васеда, Японія);

Снголе Матюльсне – професор (Університет імені Миколаша Ромеріса, Литва);

Ізабела Скомєрська-Муховська – професор (Лодзинський університет, Польща);

Кирило Томашевський – доктор юридичних наук, доцент (Центр трудового права Міжнародного університету «МИТСО», Республіка Білорусь);

Ханс Іоахім Шрамм – професор (Інститут Східного права Університету технології, бізнесу і дизайну, Німеччина);

Tomasz Giago – професор (Варшавський університет, Польща);

Théo Hassler – професор (Університет Страсбурга, Франція);

Catherine Maia – професор (Лісабонський університет, Португалія).

EDITORIAL BOARD
COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS
«JOURNAL OF THE NATIONAL ACADEMY OF LEGAL SCIENCES OF UKRAINE»

SCIENTIFIC COUNCIL

Vasyl Tatsii – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine and the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (**Chairman of the Scientific Council**) (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Yurii Baulin – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Yurii Bytiak – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Viacheslav Borysov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute for Study of Crime Problems named after Academician V. V. Stachys of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Volodymyr Garashchuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine)

Volodymyr Golina – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Goncharenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Mykola Inshyn – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine);

Oksana Kaplina – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Sergii Kivalov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The National University “Odessa Academy of Law”, Ukraine);

Viacheslav Komarov – Candidate of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine)

Oleksandr Krupchan – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute of Private Law and Entrepreneurship named after Academician F. G. Burchak of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Mykola Kucheriavenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Valentyn Mamutov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine and the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Vasyl Nor – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine);

Olena Orliuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute of Intellectual Property of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Mykola Panov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Pylypchuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Scientific and Research Institute of Informatics and Law) of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Sergii Prylypko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (High Qualification Commission of Judges of Ukraine, Ukraine);

Petro Rabinovych – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine);

Viacheslav Rumiantsev – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Oleksandr Sviatotskyi – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Publishing House “Law of Ukraine”, Ukraine);

Anatolii Selivanov – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Verkhovna Rada /Supreme Council/ of Ukraine, Ukraine);

Inna Spasybo-Fateieva – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Tykhyi – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Yurii Shemshuchenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine and National Academy of Legal Sciences of Ukraine (V.M.Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine);

Mykhailo Shulga – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine).

EDITORIAL BOARD

Oleksandr Petryshyn – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (**Chairman of the Editorial Board**) (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Yurii Barabash – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Valentyna Borysova – Candidate of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Anatolii Getman – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Bogdan Golovkin – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Konstantyn Gusarov – Doctor of Juridical Science, Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Nataliia Gutorova – Doctor of Juridical Science, Professor (Poltava Law Institute of the Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Volodymyr Zhuravel – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Dmytro Zadykhailo – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of The National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Anatolii Kostruba – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ukraine);

Nataliia Kuznietsova – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine);

Vasyl Lemak – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Uzhgorod National University, Ukraine);

Dmytro Lukianov – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Sergii Maksymov – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Ivan Nazarov – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Vasyl Nastiuk – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Mariana Pleniuk – Doctor of Juridical Science, Senior Research Associate (Scientific and Research Institute of Private Law and Entrepreneurship named after Academician F. G. Burchak of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Svitlana Seriogina – Doctor of Juridical Science, Associate Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine);

Valerii Shepitko – Doctor of Juridical Science, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Olga Shylo – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of The National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Ivan Yakoviuk – Doctor of Juridical Science, Professor (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Oleg Yaroshenko – Doctor of Juridical Science, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine (The Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine);

Jurgen Bazedov – Professor (Max Planck Institute for Foreign and International Private Law, Germany);

William Eliot Butler – Professor (School of Law, University of Pennsylvania, USA);

Stanislav Buka – Professor (Baltic International Academy, Latvia);

Chaba Varga – Professor (Institute of Legal Studies, Hungarian Academy of Sciences, Hungary);

Tomas Davulis – Professor (Faculty of Law, Vilnius State University, Lithuania);

Tanel Kerikmae – Professor (School of Law, Tallinn Technical University, Estonia);

Rainer Kulms – Professor (Max Planck Institute for Foreign and International Private Law, Germany);

Yoshike Kurumisava – Professor (School of Law, Waseda University, Japan);

Snegole Matuliene – Professor (University of Mykolas Romeris, Lithuania);

Isabela Skomerska-Mukhovska – Professor (University of Lodz, Poland);

Kyrylo Tomashevskyy – Doctor of Juridical Science, Associate Professor (Labor Law Center of the International University “MITSO”, Republic of Belarus);

Hans Joachim Schramm – Professor (Institute of Eastern Law of the University of Technology, Business and Design, Germany);

Tomasz Giaro – Professor (Warsaw University, Poland);

Théo Hassler – Professor (University of Strasbourg, France);

Catherine Maia – Professor (University of Lisbon, Portugal).

Вступне слово

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Вітаю вас на сторінках збірника наукових праць «Вісник Національної академії правових наук України», який більше 20 років поспіль видає Національна академія правових наук України спільно з Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого.

Академія була створена у 1993 р. як вища галузева наукова установа у сфері права задля акумуляції творчого потенціалу провідних наукових установ та навчальних юридичних закладів України, активної участі у реформуванні правової системи, сприяння законодавчому регулюванню соціально орієнтованих ринкових відносин, захисту прав людини, забезпечення рівності кожного перед законом і судом, поглиблення демократичних засад функціонування законодавчої, виконавчої та судової гілок влади, утвердження верховенства права.

Після здобуття незалежності України академія брала безпосередню участь у реалізації найважливіших правових реформ: Конституції України, кримінального та цивільного законодавства, судової та правоохоронної системи України, загальнодержавних програм інвестиційної діяльності, малого підприємництва, підготовки державних службовців, розвитку юридичної освіти, правової культури населення, адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, профілактики та боротьби із злочинністю, протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та корупції. Члени Національної академії правових наук України беруть активну участь у діяльності науково-консультативних рад, які діють при парламенті та його комітетах, вищих судових інстанціях та Генеральній прокуратурі України.

Академія виступила організатором та співорганізатором більше ніж 500 міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, семінарів, «крутих столів» та інших наукових заходів, предметом обговорення на яких стали найактуальніші питання розвитку національного законодавства. Найбільш значимими з них є: Східноєвропейський форум з правової реформи «20 років Конституції України: європейська правова традиція і український контекст – виміри правової реформи», Перший Харківський міжнародний юридичний форум «Право та проблеми сталого розвитку в глобалізованому світі», міжнародна науково-практична конфе-

ренція «Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки», Другий Конгрес Асоціації конституційного правосуддя країн регіонів Балтійського та Чорного морів (ВВСJ): «Роль конституційних судів в тлумаченні положень національних конституцій в контексті загально визнаних принципів та норм міжнародного права, права ЄС, рішень міжнародних судів».

У складі Національної академії правових наук України функціонує спеціалізоване видавництво юридичної літератури «Право», яке з дня свого заснування випустило більш як 500 монографій та підручників, понад 200 періодичних видань та майже 500 збірок нормативно-правових актів, кодексів, коментарів до законодавства.

Серед значущих наукових праць – п'ятитомні «Правова система України: історія, стан та перспективи» (2008) та «Правова доктрина України» (2013). Національною академією правових наук України спільно з всеукраїнським юридичним журналом «Право України» було видано англomовну версію видання «Правова система України: історія, стан та перспективи». У 2015–2017 роках у Лондонському видавництві Wildy, Simmonds and Hill Publishing вийшли перші чотири томи п'ятитомної монографії «Правова доктрина України» англійською мовою. У 2014 р. академія розпочала роботу з підготовки унікального видання – «Велика українська юридична енциклопедія», яка повинна охопити всі галузі й інститути права та складатиметься з 20 томів. У 2016–2017 роках вийшли друком перші чотири томи цього видання: «Історія держави і права», «Філософія права», «Загальна теорія права», «Кримінальне право».

З 1993 р. Національною академією правових наук України видається збірник наукових праць «Вісник Національної академії правових наук України». З 2013 р. у збірнику друкуються наукові статті українською та англійською мовами. Метою видання збірника є досягнення належного рівня задоволення інформаційних потреб у знаннях у галузі права, розробка загальнотеоретичних проблем нормотворення та правозастосування, дослідження проблем історії національного державотворення, теорії та практики державного права зарубіжних країн і міжнародного права, висвітлення теоретичних засад і прикладних аспектів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Збірник уміщує наукові статті, присвячені актуальним проблемам правознавства: теорії та історії держави і права, конституційного й державного будівництва, цивільного, трудового, фінансового, господарського, адміністративного, митного, екологічного, кримінального права, кримінального й цивільного процесів, криміналістики та ін. Вісник Національної академії правових наук України включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Варшава, Польща).

Актуальний напрям розвитку академії – участь у спільних європейських проектах із провідними університетами країн Європи. Так, підписані договори про співпрацю у сфері правової освіти і науки з Вільнюським державним університетом, Університетом імені Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва), Уні-

верситетом імені Вітаутаса Великого (м. Каунас, Литва), Університетом Миколи Коперника (м. Торун, Польща), Лодзинським університетом (м. Лодзь, Польща), Талліннською школою права (м. Таллінн, Естонія). У найближчих планах – співпраця з Університетом штату Пенсільванія (США), університетами та науковими організаціями Чехії, Угорщини та Словаччини.

Сподіваюся, що на сторінках «Вісника» знайдуть висвітлення наукові та практичні розробки з актуальних загальнотеоретичних і галузевих правових питань, правозастосовної практики. Запрошую всіх до співпраці!

О. В. Петришин,
голова редакційної колегії,
президент НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України

УДК 342.727

Співвідношення публічних і приватних інтересів у сфері забезпечення права на доступ до публічної інформації

ОЛЕГ ВАЛЕНТИНОВИЧ МУЗА

доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри кримінального та адміністративного права Академії адвокатури України, м. Київ, Україна

Анотація: Дослідження теоретичних та практичних питань щодо доступу до публічної інформації крізь призму аксіології сучасного адміністративного права та публічного адміністрування має важливе значення. Тому зазначена проблематика є актуальною для вивчення. Автор поставив перед собою за мету проаналізувати співвідношення публічних і приватних інтересів у сфері забезпечення права на доступ до публічної інформації. У роботі розкрито питання необхідності здійснення ідентифікації запитувачів публічної інформації. Наведено аргументи врахування практики адміністративних судів з розгляду справ про доступ до публічної інформації. Запропоновано умови співвідношення публічних і приватних інтересів у сфері забезпечення права на доступ до публічної інформації, а саме у визначенні поняття «публічна інформація»; встановленні вичерпного переліку інформації з обмеженим доступом; врегулюванні на законодавчому рівні порядку проведення «тесту публічного інтересу» на запит на публічну інформацію; встановленні переліку розпорядників публічної інформації, які звільняються від надання відповідей на запити на публічну інформацію; встановленні лімітів в обробленні державним службовцем чи службовцем органу місцевого самоврядування запитів на публічну інформацію протягом одного робочого місяця з продовженням законодавчих строків їх розгляду; проведенні ідентифікації запитувача публічної інформації.

Ключові слова: свобода інформації, публічний інтерес, приватний інтерес, запитувач інформації, розпорядник інформації.

Соотношение публичных и частных интересов в сфере обеспечения права на доступ к публичной информации

ОЛЕГ ВАЛЕНТИНОВИЧ МУЗА

доктор юридических наук, старший научный сотрудник, профессор кафедры уголовного и административного права Академии адвокатуры Украины, г. Киев, Украина

Аннотация: Исследование теоретических и практических вопросов доступа к публичной информации сквозь призму аксиологии современного административного права

и публичного администрирования имеет важное значение. Поэтому представленная проблематика актуальна для изучения. Автор поставил перед собой цель проанализировать соотношение публичных и частных интересов в сфере обеспечения права на доступ к публичной информации. В работе раскрыт вопрос необходимости осуществления идентификации запросчика публичной информации. Приведены аргументы учета практики административных судов по рассмотрению дел о доступе к публичной информации. Предложены условия соотношения публичных и частных интересов в сфере обеспечения права на доступ к публичной информации, а именно в определении понятия «публичная информация»; установлении исчерпывающего перечня информации с ограниченным доступом; урегулировании на законодательном уровне порядка проведения «теста публичного интереса» на запрос на публичную информацию; установлении перечня распорядителей публичной информации, которые освобождаются от предоставления ответов на запросы на публичную информацию; установлении лимитов в обработке государственным служащим или служащим органа местного самоуправления запросов на публичную информацию в течение одного рабочего месяца с продолжением законодательных сроков их рассмотрения; проведении идентификации запросчика публичной информации.

Ключевые слова: свобода информации, публичный интерес, частный интерес, запросчик информации, распорядитель информации.

Correlation of Public and Private Interests in the Sphere of Ensuring the Right to Access Public Information

OLEH V. MUZA

Doctor of Law, Senior Researcher, Professor of the Department of Criminal and Administrative Law
of the Academy of Advocacy of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract: The study of theoretical and practical issues regarding access to public information through the prism of the axiology of modern administrative law and public administration is of high importance. Therefore, the presented problem is relevant to the study. The author set the goal of analyzing the ratio of public and private interests in the field of ensuring the right to access public information. The paper reveals the need for identification of public information inquirers. The arguments of taking into account the practice of administrative courts in cases concerning access to public information are given. The conditions of the relation between public and private interests in the field of ensuring the right to access public information are proposed, namely the definition of the concept of “public information”; establishment of an exhaustive list of restricted information; Settlement at the legislative level of the order of conducting a “test of public interest” for the request for public information; Establishing a list of public information managers who are exempted from answering requests for public information; establishment of limits for the processing of requests for public information by a public servant or an official of a local government body within one working month with the extension of the legislative deadlines for their consideration; carrying out identification of the requesting public information.

Key words: freedom of information, public interest, private interest, questioner of information, manager of information.

Вступ

Модернізація публічного управління та продовження адміністративної реформи в Україні супроводжується розширенням ролі приватноправового «елемента» у відносинах владно-управлінського характеру, перегляду імперативності адміністративних приписів і заборон. Це обумовлено змістом правової реформи, в якій питання гарантування і забезпечення прав та свобод людини і громадянина є ключовими у загальноправовому контексті. Слід констатувати про існування всеосяжної теоретико-практичної проблеми людини як суб'єкта адміністративного права.

Найбільшу складність у реалізації верховенства права і демократії становлять відносини публічного управління та взаємовідносини органів публічної адміністрації і приватних осіб. Намагання вибудувати сервісну конструкцію управлінської діяльності викликає пошук балансу інтересів держави та особи. Існує *a priori* складність визначення достатнього і спроможного управлінського інструментарію для публічної адміністрації, аби інтереси держави відповідали цілям та завданням підтримання публічного порядку, а органи публічного управління мали реальну здатність виконувати покладені на них завдання і функції. Разом із тим визначені правила публічного адміністрування підвладної сфери управління повинні не обмежувати, а гарантувати основоположні права та свободи людини і громадянина. У цьому полягає складність діалектичного правового зв'язку держави і особи.

Розвиток адміністративного та інформаційного законодавства України

характеризується інституціоналізацією на законодавчому рівні нових або модернізацією існуючих форм, засобів та інструментів інформаційної взаємодії у сфері публічного управління. Одним із факторів, що впливає на законодавчу діяльність із цих питань, є впровадження нових антикорупційних інструментів у державно-владну діяльність. Саме це слугувало прийняттям Верховною Радою України 13 січня 2011 р. Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон) [1], яким було визначено порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до публічної інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, та інформації, що становить суспільний інтерес. Однак, наскільки реалізація цього Закону відповідає задекларованому завданню розширення прав громадян у сфері публічного управління, зберігаючи при цьому роль держави у підтриманні та охороні публічного порядку, особливо в сучасних умовах порушення територіальної цілісності України? Відповідь на це запитання, зокрема, лежить у площині визначення умов співвідношення публічних і приватних інтересів у сфері забезпечення права на доступ до публічної інформації.

У науковій літературі неодноразово досліджувалися питання доступу до публічної інформації, однак у переважній більшості автори здійснювали аналіз нормативно-правового забезпечення свободи публічної інформації [2–6]. При цьому наукові позиції щодо визначення поняття «публічна інформація» різняться.